

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 564. An & quibus casibus licitum communicare cum excommunicatis vitandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

crimine criminoso, id est cooperans crimini & contumacia, propter quod lata est in aliquem excommunicatione, praebeo ei auxilium, consilium, favorem, incurrit praeter peccatum mortale excommunicationem majorem, Reiffenst. n. 149. juxta communem.

Quest. 564. An & in quibus casibus licitum communicare cum excommunicatis vitandis?

Resp. Plures hujusmodi sunt causae & casus, qui specificantur in *can. multos* 11. q. 3. comprehensi hoc versiculo.

Utile, lex, humile, res ignorata, necesse.

1. Prima itaque causa, ob quam communicare licitum cum excommunicato denunciato & notorio percussore Clerici, denotata per *rd: utile*, est utilitas tum spiritualis tum temporalis tam excommunicati quam communicantis, sic enim ob spiritualem utilitatem licet eum verbis ac factis ad conversionem & resipiscentiam cumque eo agere de iis, quae pertinent ad eius absolutionem, juxta *c. ex voluntate, h. t.* licet communicanti ab eo petere instructionem spiritualem & consilium, si non est alius, à quo aequè bene eam accipere possit, quia tamen regulariter lectio Theologica non videtur esse ita necessaria & utilis spirituali audientis salutari, docent plures, ut *Con. d. 11. du. 12. n. 122.* *Hurt. d. 9. diff. 4. n. 18.* *Avil. p. 2. c. 6. d. 11. du. 3. concl. 8.* *Laym. L. 1. Sum. tr. 5. p. 2. c. 2. n. 16.* *Castrop. tr. 29. d. 2. p. 19. n. 2.* contra Sotum & Sayr. tenentes communicationem se non extendere ad tradendam excommunicato, aut ab eo audiendam Theologiam, multoque minus licitum audire confectionem excommunicati ob scandalum, *Castrop. l. c.* sic ob utilitatem temporalem communicantis licet illi ab excommunicato petere & recipere elemosynam, exigere ab eo debitum, *c. si vero, h. t.* convenire eum in iudicio, *c. intelleximus, de iudiciis* ab eodem Medico, Advocato, aut aliàs experto medicina vel consilium petere dum non est alius, qui aequè utiliter consulere potest. *Laym. l. c.* *Bonac. l. c. q. 2. p. 6. §. 2. à n. 9.* *Avil. d. 11. n. 2.*

2. Secunda causa per *rd: lex* indicata est lex matrimonii, vi cuius potest uxor communicare cum marito excommunicato denunciato, non tantum quod ad thorum & cohabitationem, seu spectantibus ad exigendum & reddendum debitum, sed & in aliis, puta colloquiis familiaribus, mensa, gubernatione domus *Arg. can. Quoniam multos. 11. q. 3. juncto. c. inter alia h. t.* sic vice versa in iis communicare potest vir cum uxore excommunicata, ut cum communi *D. Thom. in addit. ad 3. p. q. 23. a. 2.* *Suar. d. 15. S. 4. n. 14.* *Vasq. de excom. du. 9. n. 3.* *Bonac. d. 2. de excom. q. 2. p. 6. §. 2. n. 24.* *Sanch. L. 9. de mat. d. 13. n. 26.* *Laym. l. c.* *Con. l. c. n. 123.* *Castrop. l. c. n. 5.* citatis plurimis aliis ex ea ratione, quod dispositum in uno correlativo, censetur quoque dispositum in alio, ubi eadem est ratio, qualis est in praesenti, nempe periculum animarum & incontinentiae, quod in utroque conjuge aequè procedit, unde in hoc casu aequè viro excommunicato unor non excommunicata reddere debet debitum, quam maritus non excommunicatus uxori excommunicatae, *Con. Laym. l. c.* *Suar. l. c. num. 2.* *Castrop. l. c. n. 7.* quae tamen intelligenda de marito & uxore excommunicatis ob aliam causam, quam matrimonii, eò quod, si excommunicati ob matrimonium contractum cum probabili impedimento dirimente, nequaquam licita esset communicatio, quia esset participatio in scelere, ob quod la-

R. P. Lehr. Jur. Can. Lib. V.

ta excommunicatio, *Sylv. v. excomm. §. n. 4.* *Ugol. tab. 2. de cens. c. 23. §. 6. n. 4.* *Sanch. l. c.* *Con. l. c. n. 133.* *Laym. l. c. n. 16.* *Castrop. l. c. n. 8.*

3. Tertia causa designata per *rd: humile*, est subiectio, vi cuius liberi cum parentibus excommunicatis, servi & subditi cum Dominis & Superioribus, milites cum Ducibus belli communicare non prohibentur, *Arg. can. quoniam multos, 11. q. 3.* uti etiam è contra parentes, domini superiores cum liberis, servis & subditis. Circa quae notanda sequentia; primò: quod respectu parentum comprehendantur in hac constitutione favorabili filii etiam naturales & adoptivi, item nepotes & pronepotes, affines; uti gener, nurus, privignus & privigna, pupilli & minores respectu tutoris & curatoris. *L. filii L. liberorum, ff. de V. S. L. Adoptivum, ff. de in jus. voc. Suar. d. 15. S. 5. à n. 3.* *Sayr. de excom. L. 2. c. 14. n. 10.* *Castrop. n. 9.* cum communi. Comprehenduntur quoque fati probabiliter filii emancipati, cum verè sint filii & patri subiecti, ratione cuius filiationis & subiectionis debita obligati sunt communicare cum patre, & ita docent *Suar. l. c.* *Ugol. l. c. §. 7.* *Reginald. lib. 32. n. 109.* *Hurt. l. c. d. 9. diff. 4. n. 2.* *Bonac. l. c. n. 28.* *Castrop. n. 10.* contrarium non minus probabiliter docente *Sayr. l. c. c. 14. n. 10.* Saltem si non habitent cum parentibus; cum *c. quoniam multos*: concedatur filiis haec communicatio, quia illis necessaria ob communem cum parentibus habitationem & receptionem alimentorum, quae cessant in emancipatis. Secundo: respectu dominorum ab excommunicatione ob communicationem cum iis excusantur non tantum propriè servi seu mancipia, de quibus id constat *ex cu. c. quoniam multos*: & ut certum docent *Ugol. l. c. §. 8.* *Suar. l. c. à n. 12.* *Sayr. l. c. n. 14.* *Castrop. n. 11.* sed etiam intervenientes alicui, five gratis, five ex pretio, etsi rustici sint, ut *Ugol. Sayr. Nav. Avila. l. cit.* An verò fruatur hoc privilegio tales servientes, si domino jam excommunicato suas operas addixerint, controversatur, negant *Suar. d. 15. S. 5. n. 13.* *Ugol. Sayr. Avil. apud Castrop. n. 13.* *Arg. c. inter alia de sent. excom.* Ubi conceditur famulis communicatio cum dominis, si ante eorum excommunicationem suas operas locarint & subiectionem contraxerint. Et quia aliàs tempore excommunicationis contracta subiectio esset iniqua, At si famuli sine ulla sua culpa servitia addixerint domino jam excommunicato, v. g. quia ignorabant illum excommunicatum, vel quia ob necessitatem urgentem ei excommunicato locarunt operas suas, possunt in famulatu permanere, ac si ante excommunicationem eidem subiecti essent, cum enim nullam culpam admiserint in additione famulatus & subiectionis, non debent communicatione cum illo, aliis famulis concessa, privari *Suar. l. c.* *Laym. l. c. L. 1. Sum. tr. 5. p. 2. c. 2. n. 17.* *Con. d. 14. du. 12. n. 127.* *Castrop. num. 14.* quin etiam si subiectionem culpabiliter contraxerint cum dominis excommunicatis, etsi quidam negent, posse illos communicare cum illis, dicantque esse sententiam communem, contrarium tamen esse probabilissimum, asserunt *Con. cit. du. 12. n. 28.* *Bonac. l. c. n. 33.* imò *Castrop. n. 15.* dicit, se iudicare illud certissimum, si sine gravi suo damno non possint recedere à famulatu, tum quia lex Ecclesiastica non solet cum tanto damno subditorum inducere obligationem, tum quia *c. quoniam multos*; liberam facultatem concessit omnibus famulis communicandi cum dominis suis excommunicatis absque eo, quod id restrinxerit ad eos, qui ante excommunicationem subiectionem

Q9

COM

contraxerunt. Ad hæc tamen famuli contrahentes subjectionem cum jam excommunicatis iniquè egerint, contractus tamen sit validus, adeoque, cum obligatio famularis non elidatur per præsentem excommunicationem, sequatur manifestè famulos ad prædictam communicationem teneri. His non obstante, quod nemo possit se obligare directè ad communicandum cum excommunicato, quia esset obligatio ad id, quod per legem excommunicationis prohibitum est; nam talis famulus potest se obligare ad hoc indirectè, si ex obligatione alterius permisi contractus hæc obligatio subsequitur, Castrop. cit. n. 15. Item excusatur à communicando cum excommunicata tota familia excommunicati, juxta textum clarum c. Si verò, h. t. Sayr. l. c. c. 14. n. 16. Castrop. l. c. n. 16. quia familiares omnes sine gravi damno à consortio illius abstinere non possunt. Item Clerici, qui sunt in famulatu Episcopi, secus si extra ejus familiam morantur, ita Arg. c. miratus. 93. dist. & c. ult. de excess. Pralat. Suar. d. 15. S. 7. Avil. de cens. p. 2. c. 6. d. 11. du. 8. Sayr. l. c. num. 17. Henriq. lib. 13. c. 7. Castrop. n. 17. Item religiosi cum suis superioribus excommunicatis, utpote iis strictius subiecti quam famuli, à qua subjectione recedere non valent, Suar. l. c. n. 2. Sayr. l. c. n. 18. Bonac. l. c. §. 2. n. 26. alique apud Castrop. n. 18. Item milites à communicatione cum suo duce excommunicato, quia sunt verè famuli, & Duci subiecti. Sylv. v. excomm. §. n. 4. Sayr. l. c. c. 14. n. 9. Castrop. num. 19. Bonac. &c. Item etsi Vasallos non excusari à communicatione cum dominis, quia non sunt famuli, aut de familia eorum, probabilius doceant Bonac. l. c. §. 2. n. 40. Hurt. d. 9. diff. 4. n. 15. Castrop. n. 20. videatur que id ipsum decidi in c. Sanctorum. 15. num. 6. probabile tamen quoque videtur contrarium, eò quod per excommunicationem domini non amittatur dominium, ut Suar. d. 15. S. 6. n. 5. Bonac. l. c. Filliuc. tr. 13. c. 6. q. 9. Ugol. l. c. §. 9. & consequenter non eximantur à domino fidelitatis, sed possint & debeant domino præcipienti obedire & tributa solvere, & hæc ratione cum domino communicare. Porro dicti omnes tam in divinis quam in humanis communicare possunt cum personis, quibus subjiuntur, v. g. servi comitari dominos ad audiendum sacrum, horas cum illis recitare. Suar. l. c. n. 22. Sa. v. excommunicatio. n. 45. Laym. l. c. n. 17. Sanch. de mat. L. 9. d. 14. n. 5. Castrop. l. c. n. 22. qui tamen addit, hanc communicationem extendi non debere ad ministracionem & receptionem Sacramentorum, cum hæc non competant servis ratione famularis.

4. Quarta causa excusans à communicatione cum excommunicato notata per rō res ignorata, est ignorantia excommunicationis, intellige quælibet, sive sit ignorantia juris, sive facti, etiam vincibilis & culpabilis, modò non sit crassa & affectata, ut rectius Suar. d. 15. S. 3. n. 3. Cōn. d. 14. du. 12. n. 124. Hurt. d. 9. de excomm. diff. 44. num. 26. Castrop. n. 24. eò quod, si Pontifex cit. c. quoniam multos, intenderet excipere solos ignorantes invincibiliter, nullum favorem exhiberet, cum illi ipso jure naturali à culpa & pœna immunes sint communicando cum excommunicato; unde ut quis à communicatione excommunicati teneatur abstinere, debet illi moraliter certò constare, illum esse excommunicatum vitandum, cum stante de hoc vel de denunciatione dubio iniquè judicatur quis excommunicatus esse. Nav. c. 27. n. 27. Suar. l. c. n. 4. Sanch. L. 1. in decal. n. 69. Bonac. l. c. §. 2. n. 42. Laym. l. c. c. 2. in fine. Castrop. n. 25. Hanc verò certi-

tudinem præstat fama publica à viris fide dignis orta, Sayr. Sanch. Hurt. Avila, Covar. apud Castrop. n. 26. Item testimonium duorum vel trium afferentium aliquem excommunicatum denunciatum esse. Item testimonium Parochi ostensis literis excommunicationis & denunciationis, Sylv. v. excomm. §. n. 28. Sanch. de mat. L. 2. d. 93. n. 36. Bonac. l. c. n. 47. Castrop. l. c. secus verò, si Parochus id solum ore tenus affirmaret, quia uni testi, quantumcunque fide digno, etsi possim, non tamen teneor credere. Arg. c. de nobis. de testib. De cætero agnitus ut excommunicatus vitandus in dubio præsumi non debet absolutus, cum absolutio sit quid facti, quod in dubio non præsumitur, sed debet probari, Sylv. v. excomm. §. n. 26. Suar. l. c. n. 7. Laym. cit. c. 2. n. 18. probatur autem absolutio sufficienter tum famâ publicâ, tum testimonio viri digni, etiam ipsius excommunicati, dum aliis ei prudenter credi potest, præsertim, si in longò tempore se ut absolutum gessit. Nav. Suar. Bonac. l. cit.

5. Quintâ causâ significatâ per rō necesse: tollitur prohibitio communicandi cum excommunicato, ut constat ex c. quoniam multos. & c. inter alia, h. t. dum necessitas communicandi cum eo gravis est, sive sit spiritualis, sive temporalis, sive ex parte communicantis, sive ex parte excommunicati, sicut cum communi Suar. l. c. S. 3. à n. 8. Sayr. l. c. c. 14. à n. 29. Hurt. cit. diff. 4. in fine. Castrop. l. c. n. 28. quæ tamen communicationis permissio cessat, si quis æquè bene à non excommunicato subsidium spirituale vel temporale sibi necessarium obtinere potest. Castrop. cit. n. 28. citatis aliis.

Quæst. 565. Quinam sint effectus excommunicationis majoris?

1. Resp. Sunt fere sequentes; primus: privatio usus Sacramentorum tam activi quam passivi, c. Cum illorum. h. t. c. fin. de Cler. excomm. minist. ita ut si excommunicatus etiam toleratus quodeunque Sacramentum extra necessitatem perciperet, peccaret mortaliter, quia ageret in re gravi contra præceptum Ecclesiæ, à qua tamen culpa excusaretur ob periculum mortis, mutilationis, infamiae, gravis jacturæ bonorum, quod alias incurreret ex non perceptione Sacramentorum, ut Castrop. tr. 29. d. 2. p. 7. n. 1. Cum communi D. D. quia lex Ecclesiastica non censetur ira rigidè obligare, valeret interim talis perceptio absque tali necessitate facta, cum valor Sacramentorum non pendeat ex voluntate Ecclesiæ, sed ex institutione Christi, quæ optimè stat cum iniqua recipientis perceptione, ita Suar. de cens. d. 10. S. 3. n. 1. Vasq. de excomm. du. 4. Avil. p. 2. c. 6. d. 3. du. 4. Laym. l. c. c. 2. n. 1. Castrop. l. c. n. 2. &c. Excipitur tamen receptio Sacramenti pœnitentiæ, quæ, quia pro materia proxima requirit rectam pœnitentis dispositionem, eâ deficiente nequit subsistere; deficeret autem, si pœnitens malitiosè reticeret censuram, vel vellet sine gravi causa absolvi à peccatis, antequam esset absolutus à censura. Ita Castrop. l. c. cum citatis AA. De cætero excommunicatus vitandus illicitè recipiens aliud quod Sacramentum, nullam incurrit pœnam excepto Sacramento Ordinis, ob cujus receptionem ab exercitio Ordinis suscepti suspenditur & incurrit irregularitatem, c. Cum illorum. de Senr. excomm. Suar. l. c. S. 3. n. 6. Castrop. l. c. n. 6. Cōn. d. 14. du. 5. n. 32. cum communi.

2. Secundus effectus est: privatio communium Ecclesiæ suffragiorum, c. Sacris. h. t. ita ut pro excommunicatis saltem vitandis ministri Ecclesiæ Sacramenta & orationes quascunque Ecclesiæ nomine